

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 62/07-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. apríla 2007 predbežne prerokoval sťažnosť Z. G., L., zastúpeného advokátom Mgr. B. S., N., ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 9 C 401/1998-185 z 31. októbra 2005 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 162/2006 z 20. septembra 2006, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. G. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. decembra 2006 doručená sťažnosť Z. G., L. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. B. S., N., ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C 401/1998-185 z 31. októbra 2005 o vypratanie garáže a rozsudkom Krajského súdu

v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 162/2006 z 20. septembra 2006, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa.

Sťažovateľ uviedol, že:

„V konaní sp. zn. 9 C 401/98 Okresného súdu v Žiline som sa domáhal proti odporkyni E. M., rod. G. (...) vypratania garáže, ktorá je súčasťou môjho rodinného domu postaveného na pozemku parc. č. 618/3, kat. úz. L. a vyprataniu garáž mi odovzdať do užívania. Nároku som sa domáhal na základe vlastníckeho práva ku garáži a práva užívať predmet vlastníctva podľa § 123 Občianskeho zákonníka. Okresný súd Žilina moju žalobu zamietol a na odvolanie Krajský súd v Žiline potvrdil 1.-st. rozsudok. (...)

V rámci dokazovania bolo nesporné, že na pozemku pôvodného parc. č. 618, kat. úz. L. stál iba rodičovský dom súpisné č. 3, ktorého vlastníčkou na základe darovacej zmluvy od rodičov je v súčasnosti E. M. V rokoch 1980 – 85 som si postavil vedľa rodičovského domu môj dom, ktorý v súčasnosti užívam so svojou rodinou. Pozemok pôvodného parc. č. 618, na ktorom stáli oba domy, resp. rodičovský dom a rozostavaná stavba môjho domu, darovacou zmluvou zo dňa 23. 09. 1982, napísanou na štátnom notárstve v Žiline č. N 395/82, vlastníčka pozemku, matka účastníkov konania, A. G., rod. Š., darovala mne pozemok pod mojím domom, ktorý získal parc. č. 618/3 o rozlohe 85 m², pozemok pod pôvodným rodičovským domom dostal parc. č. 618/1, tento naša matka darovala odporkyni a dvor a záhrada pod oboma domami získali parc. č. 618/2 o rozlohe 178 m² a tento pozemok sme získali s odporkyňou z pôvodného konania (mojou sestrou) rovnakým dielom taktiež darovaním od matky. Pri dokazovaní pred 1.-st. súdom bolo preukázané, že stavebnou súčasťou môjho domu súpisné č. 4, postaveného na parc. č. 618/3 je aj garáž. V pôvodnom konaní odporkyňa E. M. tvrdila, že garáž, ktorá je súčasťou môjho domu bola postavená skôr než môj dom, a to našimi rodičmi ako súčasť domu súp. č. 3. (...) Je však nepochybné, že prinajmenšom dokončenie garáže sa uskutočnilo spolu s dokončením môjho rodinného domu, súp. č. 4 a garáž je súčasťou kolaudačného rozhodnutia odboru životného prostredia OÚ Žilina zo dňa 07. 08. 1997 č. 97/003835/OÚ-OŽP/KD, ktorým vec – môj rodinný dom súp. č. 3 vrátane garáže nadobudol fyzickú a právnu úplnosť. V odôvodnení kolaudačného rozhodnutia sa uvádza, že stavba bola realizovaná v súlade s vydaným stavebným povolením. Zo stavebného povolenia ONV Žilina č. ÚP 504/80-Gch zo dňa

05. 11. 1980 na prístavbu rodinného domu vyplýva, že súčasťou môjho rodinného domu taktiež bola aj sporná garáž. Vyplýva to zo situačného náčrtu uvedeného v stavebnom povolení. 1.-st. súd uvádza vo svojom rozsudku výpoveď našej matky a brata, že spodná garáž sa stavala najskôr, resp. súčasne so stavbou môjho rodinného domu. Keďže spodná garáž tvorí zďaleka menšiu stavebnú súčasť môjho rodinného domu súp. č. 4, je jeho súčasťou a zdieľa aj jeho vlastníctvo. Okresný a Krajský súd vyhodnotili dokazovanie inak a svoje zamietané rozhodnutie mojej žaloby založili na darovacej zmluve z r. 1993 č. V 2057/93, ktorou naši rodičia darovali pôvodný rodičovský dom súp. č. 3 mojej sestre a odporkyni E. M. V darovacej zmluve sa uvádza, že súčasťou domu je aj garáž. O túto skutočnosť opreli súdy svoje zamietavé rozhodnutie. Rozhodnutie však pokladám za nesprávne z dôvodov, ktoré uvádzam vyššie.“

Podľa názoru sťažovateľa bolo rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu porušené jeho základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ústavy a základného právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy tým, že okresný súd zamietol jeho návrh na vypratanie garáže a krajský súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Sťažovateľ v konaní pred okresným súdom navrhol ustanovenie znalca z odboru stavebníctva na preukázanie skutočnosti, že sporná garáž stavebne súvisí so sťažovateľovým rodinným domom technológiou výstavby, no okresný súd navrhovaný dôkaz neuskutočnil. Okresný súd a krajský súd nesprávne vyhodnotili dôkazy vykonané v súdnom konaní, vo svojich rozhodnutiach vychádzali z darovacej zmluvy, v ktorej sa uvádza, že súčasťou domu je aj garáž, a nevzali do úvahy stavebné povolenie a kolaudačné rozhodnutie, z ktorých vyplýva, že súčasťou sťažovateľovho rodinného domu je aj sporná garáž.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Ústavný súd Slovenskej republiky zisťuje porušenie ústavného práva sťažovateľa v konaní 9C 401/98 Okresného súdu v Žiline v spojení s rozsudkom 6 Co 162/06 Krajského súdu v Žiline.

Ústavný súd Slovenskej republiky uvedené rozsudky zrušuje a vec vracia Okresnému súdu v Žiline na nové prejednanie a rozhodnutie.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnenú sťažnosť. Namietat' porušenie svojich práv v konaní pred ústavným súdom sú totiž oprávnené len tie fyzické alebo právnické osoby, ktoré splnili všetky zákonné podmienky spojené s nadobudnutím a uplatňovaním takýchto práv. Z konania o ústavnej sťažnosti sú preto vylúčené také návrhy, v ktorých sťažovateľ nespĺnil niektorú zo zákonných podmienok potrebnú pre vznik právneho vzťahu, porušenie ktorého namietal na ústavnom súde. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je jej zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť v prípade, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal sťažovateľ (I. ÚS 53/96, I. ÚS 62/96, I. ÚS 20/97).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenejšej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2, čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach opakovane vyslovil právny názor, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré

ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 139/02, I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 117/06).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav vecí.

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy týchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia týchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní

predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takéhoto postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, obdobne aj II. ÚS 9/00, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že podstata základného práva priznaného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v prvom rade v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde, že tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola namietanému právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré ustanovenie o súdnej ochrane vykonávajú, a teda že základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale ju aj v určitej kvalite, t. j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať. Ďalej uviedol, že postup súdov v konaní o veci a jeho kvalita ustanovená zákonom je vyjadrením práva na súdnu ochranu účastníka konania vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy. Nakoniec zdôraznil, že ochranu základným právam a slobodám poskytujú predovšetkým všeobecné súdy, pričom ústavný súd súdnu ochranu v konaní o sťažnosti poskytuje iba vtedy, ak porušenie procesných práv účastníkov konania chránených zákonmi (napr. Občianskym súdnym poriadkom) je súčasne aj porušením základného práva alebo slobody upravených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 50/97, I. ÚS 54/97).

Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo

každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré viedli k rozhodnutiu vo veci samej alebo k inému súdnemu rozhodnutiu, ktorým končí konanie pred nimi. Tento postup je dôsledkom toho, že všeobecné súdy vychádzajú pri prerokúvaní a rozhodovaní vecí patriacich do ich právomoci zo zákonnej úpravy a z vlastnej interpretácie zákonov. Základné právo na súdnu ochranu neznamena nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, t. j. aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (II. ÚS 172/05).

Ústavný súd zistil najmä z rozsudkov, ktorých neústavnosť sťažovateľ namieta, že uvedenie stavebníka v administratívnom rozhodnutí o vydaní stavebného povolenia a kolaudačného rozhodnutia nie je pre súd záväzné vo vzťahu k preukázaniu vlastníckeho práva a súd ho posudzuje ako jeden z dôkazov. Právni predchodcovia žalovanej mali záujem začať s výstavbou garáže k rodinnému domu súpisné číslo 3. Žalobca prejavil záujem o výstavbu bytovej jednotky slúžiacej pre jeho ďalšie bývanie realizovaním prístavby k existujúcemu rodinnému domu. Výstavba bola začatá bez vydania stavebného povolenia niekedy okolo roku 1980 a stavebné povolenie bolo realizované dodatočne. Aj v stavebnom povolení je stavba uvádzaná ako prístavba k rodinnému domu súpisné číslo 3. Garáž bola pristavaná k rodinnému domu a súvisí s užívaním bytovej jednotky v pôvodnom dome. Garáž je potrebné považovať za nebytový priestor náležiaci k bytovej jednotke v pôvodnej stavbe súpisné číslo 3. Garáž slúžila v prospech vlastníkov pôvodnej nehnuteľnosti a pre tento účel bola aj zhotovená. Táto garáž bola darovacou zmluvou prevedená do vlastníctva žalovanej a žalobca o tom mal vedomosť.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ústavy a čl. 46 ústavy rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu, takéto porušenie ústavný súd nezistil. Ústavný súd z namietaných rozhodnutí nezistil skutočnosti, z ktorých by boli vyvedené závery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody sťažovateľa. Samotný neúspech sťažovateľa vo veci (zamietnutie žaloby a potvrdenie prvostupňového rozsudku krajským súdom) neznamena automaticky porušenie jeho základných práv.

Rozsudok okresného súdu a rozsudok krajského súdu, ktoré sťažovateľ napadol svojou sťažnosťou, nemajú charakter zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Vzhľadom na to je sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená. Ústavný súd taktiež zdôrazňuje, že voči rozhodnutiu okresného súdu nemá právomoc konať z dôvodu, že túto právomoc má krajský súd, ktorý aj vo veci konal a rozhodol.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2007